

Sta je mamografija?

Danas se rak dojke moze da leci sa velikim uspehom. U Svedskoj smo otisli daleko u istrazivanju i razvijanju lecenja raka dojke. Konbinovanjem lekova, hirurgije i zracenja dobijaju se sve bolji rezultati lecenja. Ranim otkrivanjem raka dojke lecenje moze da bude lako i efikasno.

Mamografija je rendgensko snimanje dojki. Na mamografiju dolaze:

- zene koje ucestvuju u zdravstvenoj kontroli, takozvani skrining.
- zene koje su same napipale cvor ili imaju druge promene u dojci. One imaju uput od lekara.
- zene koje dolaze na godisnje kontrole posle operacije.

Zdravstvena kontrola sa mamografijom, takozvani skrining

Danas se svim zenama u odredjenom starosnom dobu nudi zdravstvena kontrola sa mamografijom. Svaki region odlucuje o starosnoj dobi zena kojima ce se ponuditi pregled. Nacionalni odbor preporucuje da to budu zene u starosnoj dobi od 40 do 74 godina sa 18 meseci intervalom izmedju pregleda za zene mladje od 55 godina i 2 godine intervalom izmedju pregleda za zene srarije od 55 godina.

Unilabs radi zdravstvene kontrole sa mamografijom u Skåne, Stockholm i Södra Älvsborg.

Kako se radi zdravstvena kontrola sa mamografijom

Na mamografskom pregledu se dojka snima rendgenom iz dva razlicita pravca. Dojka se komprimuje izmedju dve ploce na nekoliko sekundi. Pritisak je potreban da bi slika bila ostra i jasna. Ceo pregled je gotov za nekoliko minuta. Pregled radi osoblje koje je posebno obuceno za mamografiju.

Slike pregleda radiolog specijalizovan za mamografiju. U Unilabsu sve mamografije pregledaju dva radiologa nezavisno jedan od drugog. To se zove dvostruki pregled - cetri oka bolje vide nego dva - tako se povecava sigurnost pregleda.

Desava se da rendgen slika mora da se ponovi. Takodje ako radiolog zeli vise slika kao i u slucaju kada se otkrije promena u dojka zena ce biti pozvana na dodatni pregled. Ako si ponovo pozvana nemora da znaci da se sumnja na rak.

Odgovor na mamografiju se salje kuci u roku od 2-3 nedelje.

Prednosti i mane zdravstvene kontrole sa mamografijom

- Redovne kontrole sa mamografijom cine u vecini slucajeva mogucim ranije otkrivanje raka dojke pre nego sto ga zena napipa. Rano otkriven rak dojke je retko opasan po zivot. Naucna istrazivanja su pokazala da zdravstvena kontrola sa mamografijom moze da smanji smrtnost za 30-45%.
- Nijedan pregled za otkrivanje raka dojke nije bez greske pa ni mamografija. Ponekad se na mamografskim slikama vidi sumnjiva promena koja u toku daljeg ispitivanja pokaze da nije bila rak. To se desava otprilike u dva slucaja na 100 pregleda. Po pravilu je potrebno nekoliko ekstra mamografskih slika i eventualno ultrazvuk da se razjasni ovo ali je ponekad potrebno i uzimanje uzorka iglom ili u izuzetnim slucajevima manja operacija u dojci.

- Zdravstvena kontrola sa mamografijom nemoze da otkrije svaki rak- neki se pokazu u periodu izmedju pregleda. Razlozi za to mogu da budu- da se rak brzo razvija i raste ili iz nekog razloga nedaje promene na mamografskim slikama.
- Zdravstvena kontrola sa mamografijom moze da otkrije rak dojke u ranoj fazi. Verovatno se sve ove rane forme raka ne razviju u "opasan" rak.
- Ako se radi zdravstvena kontrola sa mamografijom postoji mali rizik da se otkriju ovakvi oblici raka koji se mazda nikad nebi razvili u "opasan" rak.
- Pri mamografskom pregledu se dobija niska doza zracenja. To moze da se uporedi sa zracenjem koje svi dobijaju iz svemira, zemlje, prirodnih radioaktivnih izvora u toku dva meseca. Prema Nacionalnom institutu za zastitu od zracenja je rizik od posledica zracenja prakticno nepostojeci cak i pri redovnim i periodicnim pregledima. Dojka je pri pregledu komprimovana tako da rendgenski zraci imaju kratak put kroz dojku sto smanjuje vec nisku dozu zracenja.

Mamografski pregled sa uputom

Osim zdravstvene kontrole mamografija moze da se uradi na uputu od lekara. Sve promene u dojci se ozbiljno shvataju i pregledaju. Ako primetis promenu u dojci treba da kontaktiraas svog lekara opste prakse ili kliniku za dojku (bröstmottagning).

Primeri promena u dojci:

- cvor u dojci ili promena oblika dojke
- uvlacenje kože ili bradavice
- krv ili bistra tecnost iz bradavice

Rezultat pregleda se salje lekaru koji je napisao uput.

Koliko je cest rak dojke?

Prirodno je da se zena boji otkrivanja raka dojke. Godisnje se u Svedskoj otkrije oko 7000 slucajeva. To cini rak dojke najcescim oblikom raka kod zena. Otprilike 1 od 9 zena dobije rak dojke za vreme svog zivota.

Ovako pregledas svoje dojke

Ponekad se tumori razvijaju brzo. Stvori naviku da redovno sama pregledas dokje.

Najbolje je da se pregled radi odredjenog dana u mesecu. Svako ko sumnja ili otkrije cvor u dojci treba odmah da konsultuje lekara. Vazno je da se dobije pomoc u odredjivanju koja je vrsta promene koju je zena otkrila. Sve promene u dojci nisu rak. Tumori u dojci su cesce dobrocudni (nije rak) nego zlocudni (rak).

Karin Leifland
Sef mamografija Unilabs AB

Unilabs

www.unilabs.se